

PRISPEVEK ZA MLADINSKI NATEČAJ

Izpolnjene sanje

«Niko, prosim te, ne hodi danes zdoma! Imela sem hude sanje, bojim se, da bi se ti kaj ne pripetilo! O, Bog ne daj, saj ti ne želim nič slabega, ampak ubogaj me, prosim! Saj lahko ostaneš doma danes! Če pa že hočeš iti, pojdi vsaj pet, ne z motorom, ampak s kolesom! Je prošla gospa Dana svojega moža.»

«Ah, kaj sanje, babje čenče so to! Kdo naj jim verjame? Sel bom z motorjem, pa konec! Če pa mi je usojeno, da se mi kaj pripeti, ne mi bo pač pripetilo! No, Dana, nikar ne delaj tako žalostnega obraza, videla bodeš, da bo šlo vse kot namazano! Sedaj pa z bogom, Dana!»

«Zbogom, Niko,» je rekla in obmolnila. Dana je vedela, da se mu ne more več upirati. Kar je on sklenil, je bilo kot pribito. Saj je bila večkrat ponosna, da ima tako odločnega moža. A včasih je bil preveč sovojen kot danes, na primer, šla je k oknu in od tam videla, kako se je dvignil prah za močvirnim motorjem.

«Bodi previden, Niko,» je zaklicala za njim; a on je ni slišal.

Niko je vozil že četrte ure po Miramarski cesti; bilo je malo prometa, zato je podil hitro. «Saj poznam svoj motorček,» si je dejal. Nebo, ki je bilo do takrat plavkastorjav, se je nenadoma potemnilo in v kratkem času je pričel pršiti dež. «Podvizati se moram,» je sklenil Niko, a če nočem priti v Rojan premočen kot miš!

Tedaj je na eni strani ceste zagledal otroka, ki je hotel prekorčiti cesto. Takoj je zapiskala sirena Níkovega motorja, da ne bi o-

ški pa so povedali bolj na kratko in jedrnat, toda marsikaj so izpustili. A vsi so soglašali v tem, da je bil otrok kriv nesreče, ker je kolesarju prišel naproti. Ko pa je policija hotela ugotoviti, kdo je bil ponesrečen otrok, ga ni bilo nikjer. «Gotovo se mu ni nič pripetilo in je zbežal domov,» je zaključil agent. Vprašal je še, če ga je kdo iz množice poznal, a ker ni nihče pritrčil, so uvedli preiskavo.

Malo pred domnjasto je pri gospe Dani nekdo pozvonil. Celo jutro je že stala kot na trnju, kajti bila je skoraj gotova, da se bo nekaj zgodilo. Ko je šla mirzično odprta in je zagledala pred vrati tujega moža, se je je takoj polastila zla slutnja.

«Kaj... je, kaj se je zgodilo?» je mukoma izustila. «Saj ste vi gospa Lovdana Korošec? No, nikar se ne prestrašite, gospa, nič hudega ni. Vasemu možu, gospodu Nikolaju, se je pripetila majhna nesreča. Otroci, ki ga danes še ne poznamo, mu je prerzala čisto; naš mož je naglo zavrl, vozilo je spodarilo in zletelo je nekaj metrov naprej. Moja je sunkoma vrgla, a padel je srečno. Zdravniki so ugotovili, da si je le zlomil desno nogo. Vi gospa pa ga greste lahko takoj obiskat v bolnišnico... Na svidenje, gospa, in ne jemljite si tega preveč k srcu! Mož je odšel, Dana pa se še vedno ni prav zavedla. Kaj se je zgodilo; bila je kakor v omotici. Stala je pri vratih in gledala daleč čez morje. V tistem si je vedno zmešale besede: «Vasemu možu se je pripetila nesreča! Da, zbudila se je iz omotice! Niko je padel z motorja in si zlomil nogo. Histerično se je basnjela in glasno rekla: «Saj sem ti svetovala, da ostani doma, Niko! Nisi me ubogal, a zdaj je, kar je.» A v trenutku se je njen prilizljen smeh spremenil v glasen jok. Mrzlično se je preoblekla in se odpravila v bolnišnico.»

Niko je ležal v moli sobici, pogrnjen z belimi rjuhami. Bela barva je čudno vstopala na Dana. «Ho, je vstopila. Ker je ležal nepremično in tiho, se ji je zdelo, da je mrtvo. V hipu se mu je vrgla na prsi in zajokala. Tedaj se je ona zbudila; stisnil je k sebi, se neasmehnil in jo skušal potolažiti.

«Da, no, Dana, nikar ne joci, saj se ni nič zgodilo! Glej, le majhna praska na nogi in že mi jo sčelajo v mano. Naj napravijo, ker hočejo, ne bom se jim upiral! Vem le to, da me nič ne bolije se z nasmešom na ustih dejal. Dana je šele zdaj prišla do besede. Obrnila si je molra lic in očel se med jokom govorila: «Oh, ljubi... dragi! Saj sem ti dejala zjutraj, da ostani doma! A ti me nisi ubogal! Vidis, da sanje ne nekaj pomeni? Ah, zakaj me nisi ubogal? In spet so jo zalile solze.»

«Zato te nisem poslušal, ker se ušadi ne more nič več upirati!» je hotel trdo odgovoriti Niko. A premagal se je; skušal se je nasmešiti in je rekel: «Da, da, dragi! Tokrat si imela prav ti. Odlej te bom vedno ubogal!»

Dana je bila z odgovorom zadovoljna. Ni več vpraševala: «Zakaj, le zakaj me nisi poslušal? Nekej časa sta govorila o nesreči. Ne to pa sta zasakala pogovor ne vsakdanje stvari in takrat se je obema nasčelo, da sta doma, v objemu domače hiše.»

«Zato te nisem poslušal, ker se ušadi ne more nič več upirati!» je hotel trdo odgovoriti Niko. A premagal se je; skušal se je nasmešiti in je rekel: «Da, da, dragi! Tokrat si imela prav ti. Odlej te bom vedno ubogal!»

Dana je bila z odgovorom zadovoljna. Ni več vpraševala: «Zakaj, le zakaj me nisi poslušal? Nekej časa sta govorila o nesreči. Ne to pa sta zasakala pogovor ne vsakdanje stvari in takrat se je obema nasčelo, da sta doma, v objemu domače hiše.»

«Zato te nisem poslušal, ker se ušadi ne more nič več upirati!» je hotel trdo odgovoriti Niko. A premagal se je; skušal se je nasmešiti in je rekel: «Da, da, dragi! Tokrat si imela prav ti. Odlej te bom vedno ubogal!»

Dana je bila z odgovorom zadovoljna. Ni več vpraševala: «Zakaj, le zakaj me nisi poslušal? Nekej časa sta govorila o nesreči. Ne to pa sta zasakala pogovor ne vsakdanje stvari in takrat se je obema nasčelo, da sta doma, v objemu domače hiše.»

«Zato te nisem poslušal, ker se ušadi ne more nič več upirati!» je hotel trdo odgovoriti Niko. A premagal se je; skušal se je nasmešiti in je rekel: «Da, da, dragi! Tokrat si imela prav ti. Odlej te bom vedno ubogal!»

Dana je bila z odgovorom zadovoljna. Ni več vpraševala: «Zakaj, le zakaj me nisi poslušal? Nekej časa sta govorila o nesreči. Ne to pa sta zasakala pogovor ne vsakdanje stvari in takrat se je obema nasčelo, da sta doma, v objemu domače hiše.»

«Zato te nisem poslušal, ker se ušadi ne more nič več upirati!» je hotel trdo odgovoriti Niko. A premagal se je; skušal se je nasmešiti in je rekel: «Da, da, dragi! Tokrat si imela prav ti. Odlej te bom vedno ubogal!»

Dana je bila z odgovorom zadovoljna. Ni več vpraševala: «Zakaj, le zakaj me nisi poslušal? Nekej časa sta govorila o nesreči. Ne to pa sta zasakala pogovor ne vsakdanje stvari in takrat se je obema nasčelo, da sta doma, v objemu domače hiše.»

V ponedeljek so se mudili v Trstu dijaki mariborske gimnazije, ki so preživeli teden dni na poutnem potovanju po Italiji. Dijaki so si ogledali Milan, Benetke in druga mesta in se ustavili tudi v Trstu, kjer so obiskali tudi našo tiskarno in uredništvo. Na sliki dijakinje in dijaki na terasi tiskarne

NAPISAL M. Rožnatovič KLETKA

J. Slana

še danes se spominjam njegovega imena. Bilo je grdo, odvratno, tuj; Zef Pistrolji. Sam pa je bil še bolj grdo kot njegovo ime. Imel je trgovino s usnjem in obutvijo. In koža na njegovem obrazu je bila podobna usnji, v izloži njegove trgovine. Smrdel je po naglilih, odirnih mehovich. Gabil se mi je. Obrčal sem se stran od njega, ogibal sem se njegove trgovine, nisem maral gledati v okno njegove hiše.

Ah, to okno na njegovi hiši... Visoko nad ulico, z lončki cvetja. S kletko. To me je najbolj prizadelo; ta kletka na oknu. V njej je imel Zef Pistrolji zaprtega slavčka.

Ni bil njegov slavček. Moj je bil. Jaz sem ga ujel. Jaz sem ga... Ne, nikar me ne obtožujete takoj. Nihesar nisem kriv. Roke so se same od sebe stegnile. Tudi roke niso krive.

Roke so se ga prve dotaknile. V našem vrtu. Nekaj me je nagovarjalo, izzivalo; stegni roko, vidiš, nikar se ne boj, ujem! Prav nič zlega nisem mislil. Da bi ga le ujel, da bi ga imel v roki. Nič več. Ne da bi se ganil in brez diha sem ga poslušal, kako se govarja z vrtom, z gozdom, z dobrom, s soncem. Ko bi mi vedno tako pel, ko bi samo meni pel! Nenadoma se je prebudila želja in nisem se ji mogel upirati; roka se je sama stegnila in razseljal hišo. Pa vendar me

je bolel, hudo bolel njegov pogled iz kletke, z okna. Zdelo se mi je, ko da me njegove žalostne oči spremljajo vsedkar, ko grem tod mimo. Ko da mi iz kletke govori; zakaj si me privedel tu sem. To je bilo kot graja, kot nekaka obtožba. Teja nisem mogel več prenašati. Kajti kot so minevali dnevi, tako je moj slavček postajal vse bolj nesrečen. Domisljal sem si, ah, česa vsega sem se spomnil: kako bom ponosi splezal na okno, strl kletko in spustil slavčka. Naj odleti, naj se vrne v gozd, na vrt, na isto česno. Toda okno je bilo visoko in jaz sem bil premahen. Nihesar se nisem mogel spomniti, da bi ga rešil.

Razen tega me je pa prehitel v vsem Zef Pistrolji. «Kje je moj slavček?» sem planil v trgovino tisto jutro, ko ga nisem več videl v kletki na oknu.

«Kakšen tvoj slavček?» se je začudil trgovec. «Moj slavček! Tisti z jezika, sem se tresel od jezika, pripravljen, da mu z nohti izkopljem bulece oči.

«Aha, tvoj slavček! Videl ga boš!» me je vodil gred iz trgovine na dvorišče. Tam je bila majhna, nesrečna ptica na kupu smeti. «Tukaj je. Ni hotel peti. Ni mi ga žal. Saj tako in tako ne bi živel, se je trgovec hudobno režal.

Drtel sem od onemogle jeze. Ko bi bil močan... Roka se je sama stegnila. Dvignila ga je in ga toplo objela. Lažji je bil ko pero. Spal je v moji pesti.

«Spet si moj,» sem jecnil. V grlu me je davilo, toda nisem maral, da bi Zef Pistrolji videl moje solze. Ko da bi imel krila, sem teklen skozi trgovino in stiskal slavčka na prsih. Srce mi je tolkelo kot kladivo, kot bi hotelo skočiti iz prsi. Bilo je za mojo mrtvo, ljubljeno ptico.

«Največ enoletni rok!» Posebno stališče je zavzela tudi zveza svobodnimislelnih študentov. V osnovi je sicer proti militarizmu, toda kljub temu je v predloži vpostavitve armade kot neobjavljeno in se izrekla za enajetno enoletni rok. Nasprotje tudi nekaterim predlogom, naj bi čine in funkcije v vojski podelili po pripadnosti raznim političnim strankam. Zato pa se zavzema, naj bi prepustili vsakemu posameznemu vojaškemu obvezniku, da si do 26. leta starosti sam izbere najprimernejši čas za odsluženje roka.

Vse te reakcije, predlogi in programi kažejo, da se je vsa avstrijska mladina globoko zainteresirala na tem slobodnem problemu, ki bo v prihodnje jabolku neodvisnost države. Zakon o armadi bo prav gotovo med najpomembnejšimi ukrepi navedne neodvisne Avstrije in je zato tudi posebej zanimljivo, da se vse mladinske organizacije izredno močno zanimajo zanj.

Mi k vsemu temu ne bi hoteli dati lastnega komentarja, saj je to stvar Avstrije same in njenega prebivalstva. Zato bi bilo le, da bi naš severni sosed našel tako rešitev, ki mu najbolj ustreza, hkrati pa tudi odgovarja potrebam krepitve miru in ureditvi dejavnega sožitja v svetu.

Sop belih grozdicev na grmu visi, nam služi v zdravilo in lepo diši. Na vrhu, ob mejah krepke poletje, prav ljubko pozdravlja bežovo nas —

Basen o gobah

Zvonko pesem poje z bele breze kos, pod zelene hoje leze polček bos.

— Polček, kam potuješ, da ni kaj narobe? — Striček kos, me čuješ, danes grem po gobe. — Le nikar predalec, tam doma so ježi, znajo te obostri v svoji ozki veži.

— Hvala za nasvetel, — Polček leze dalje, obpraprtoje mu plete senco iz svoje halje.

Zadaj za parobkom zdaj se jež razusti: — Gobe, te so moje, v miru, polž, jih pusti!

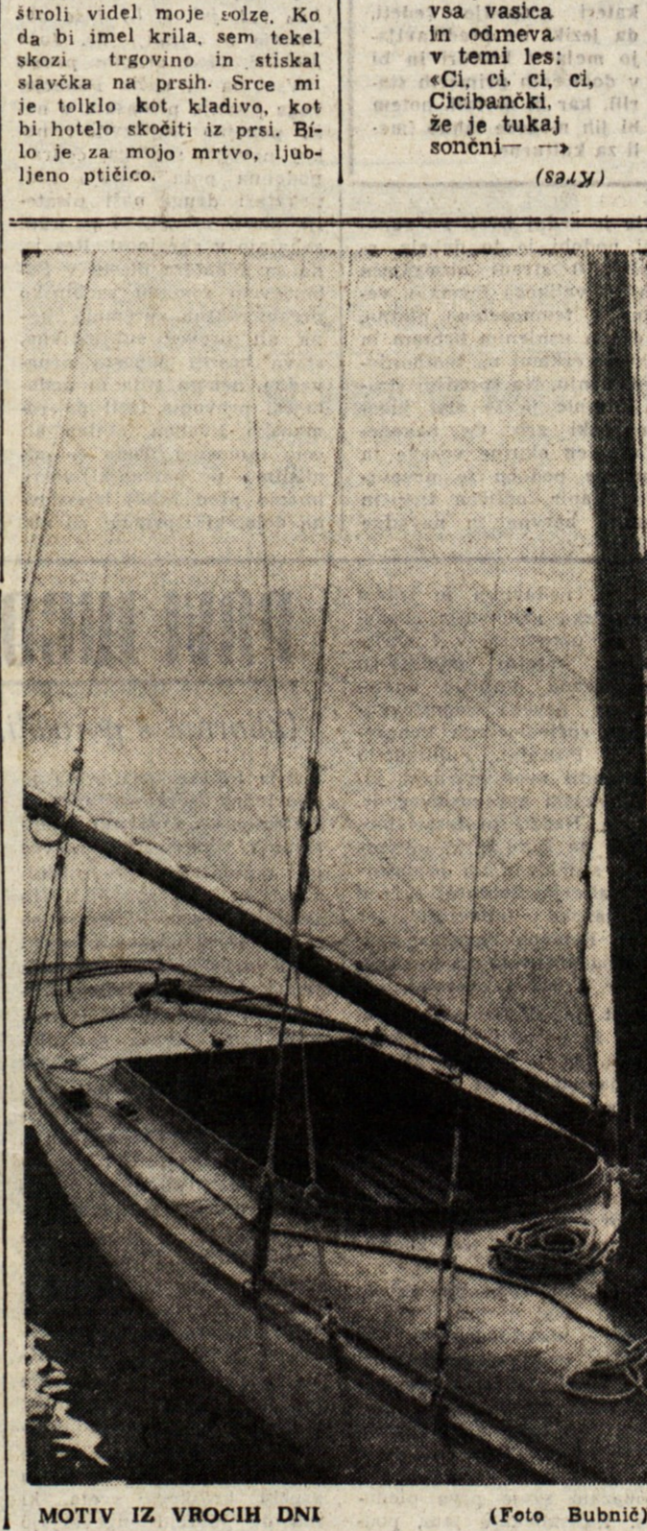
Polž še dalje leze, ježu to naznanil: — Tod kraj bele breze moji so gobani, — moji so gobani, — mi dobi kot mošički. — Ni prepričan, če jih prihitijo janjčki, — z janjčki pa kosliči, — oves mekalete, — beketale, beketale, gobe pozobale.

Jež arši bodice, — polž moli rože, — kos domov čez gmajno sira čreda gre, — Ciriomir Stinkovec

Glasno pole, — drobna ptica, — da jo čuje vsa vasica, — in odmeval, — v temi lesa, — Cl. cl. cl. cl. — Cleibancki, — že je tukaj, — sončni —

(SAY)

MOTIV IZ VROCIH DNI (Foto Bubbnič)

Marija Čok

troku prišlo na misel, da bi ravno tedaj prekorčilo cesto. A bilo je prepozno. V trenutku je otrok stekel in se skušal ustavitviti šele pred vozilom. Niko je naglo zavrl motor, je zavrcil in zadržal po mokri in gladki cesti. Niko je za silni glasno kričanje ljudi, ropot kolesa, hud udarec v nogo; nato nič več.

«Hitro telefonirajte na Rdeči križ!» je zaklicala ženska iz množice, ki se je v hipu nabrala okoli ponesrečenca.

«Sem že telefoniral! Tudi policija je zakrčila nekje moč hladnokrana.»

«Bog ve, če bo že živela je upabila žena, ki je bila med množico.

«Ah, težko, pogledite, koliko krvi je reže izubila je odgovorila druga.

«Kaj ste slepe, da ne vidite, da je mrtvo?» je dejala tretja, ki pa ranjenca sploh ni videla, ker je bilo preveč ljudi pred njo.

«Da, da, zmolimo očenas za njegovo dušo!» je rečno odvrnila tedaj stara, črna obledena žena.

V tem je po cesti zatuli sirena in prispel je avto Rdečega križa; dva zdravniška sta izstopila, se preklinala med nestrpnim ljudstvom in prišla do ranjenca. Previdno sta ga prijela in položila v avto. Na radovedna vprašanja žensk: «Ali bo živela?» sta kratko odgovorila: «Da, dokler bo dihal.»

Kmalu zatem je prišla na kraj nesreče policija. Policisti so vprašali očivčice, naj jim povedo, kar so videli. A vsakdo je povedal drugače; ženske so oteplivale in dodajale, kjerkoli so mogle, osaka, po svoje. Mo-

EN DAN - LETO DNI ŠTIRJE JUNAKI

Kaj je leto dni? Za neuke ljudi je to časovno obdobje dvanajstih mesecev ali 365 dni.

Za znanstvenike je leto čas, ki ga potrebuje Zemlja, da enkrat obide svoje pot okrog Sonca.

In en dan? Časovno obdobje 24 ur, bi kodo dejal. Drugi pa bo rekel, da je to čas, v katerem se Zemlja obrne okrog svoje osi.

Toda zemlja ni edino nesbno telo, ki se vrti okrog Sonca.

Najbližji Soncu je Merkur. Zato je njegova pot okrog Sonca najkrajša in zato tudi njegovo leto traja najmanj časa; manj kot trajajo naši trije meseci. Dan pa na Merkurju sploh ne obstoji. Da pride do menjavanja, dan — noč — dan, se morajo planeti vrtni okrog svoje osi, kot to dela Zemlja, ki obraca Soncu menjaje nasprotno dele svoje oble. Merkur pa se giblje okrog Sonca tako, da je obrnjen proti njemu vedno z eno in isto stranjo. Tako pride do tega, da je na enem delu Merkurja vedno svetlo, na drugem pa vedno temno.

Venera je glede na oddaljenost od Sonca naslednji planet. Dvakrat bolj je oddaljena od Sonca kot Merkur. Zato tudi njeno leto delj časa traja. Njena pot okrog Sonca je dolga sedem mesecev, dan pa je na njej tako dolg kot na zemlji.

Zemlja je tretji planet po oddaljenosti od Sonca. Glede na čas, ki ga potrebuje, da se obrne okrog svoje osi in okrog Sonca, so nastali pojmi edans in leto.

Mars potuje okrog Sonca dvakrat delj kot Zemlja, njegovo leto je samo 37 minut daljši od dneva na Zemlji.

Jupitrovo leto je dvanajstkrat daljše kot naše, dan na njem pa traja le devet in pol ure.

Saturnovo leto šteje 30 naših let, njegovo leto pa samo deset naših ur. Uranov dan je tako dolg kot Saturnovo, toda njegovo leto je pa 84krat daljše kot naše. Če bi živeli na Uranu, bi komajda doživeli eno polno leto!

Od dveh najbolj oddaljenih planetov je Neptunovo leto enako 165 našim letom, Plutonovo leto pa 248 našim. Tudi dva planeta pa sta tako daleč, da astronomi niso mogli ugotoviti s teleskopi dalšine dneva na njih.

Ziveli so štirje junaki: miška, mucka, pes in deček. Miška se je pobahala: «Nikogar se ne bojim!» In je zlezla iz luknje. Mucka se je pobahala: «Nikogar me ni strah!» In je skočila iz kosarice, kjer so spale ostale mucke.

Pes se je pobahal: «Zalajal bom pa bodo vsi bezalji!» In je pogumno stopil iz svoje hišice. Deček je rekel: «Ne bojim se nikogar!» In je šel na sprehod. In arečajo se štirje junaki. Ne želim vam tega svidenja! Miška se je prestrašila mucke, mucka psa, pes dečka, deček miške.

Miška se je pobahala: «Nikogar se ne bojim!» In je zlezla iz luknje. Mucka se je pobahala: «Nikogar me ni strah!» In je skočila iz kosarice, kjer so spale ostale mucke.

Pes se je pobahal: «Zalajal bom pa bodo vsi bezalji!» In je pogumno stopil iz svoje hišice. Deček je rekel: «Ne bojim se nikogar!» In je šel na sprehod. In arečajo se štirje junaki. Ne želim vam tega svidenja! Miška se je prestrašila mucke, mucka psa, pes dečka, deček miške.

Miška je zbežala v luknjo in se bahala: «Srečala sem največje ga mačka na svetu. Ko me je zagledal, je zbežal.» Mucka je šla nazaj v kosarico in se bahala: «Prestrašila sem najhudoobnejšega psa na svetu! Ko me je zagledal, si

je skoraj noge polomil, tako je bežal.» Odešel je pes k svojim in se hvallil: «Najstrasnejšega človeka na svetu sem srečal! Ko me je zagledal, toliko da se ni v zemljo vdrl od strahu.» Deček pa je zbežal k mami in se pohvillil: «Mama, srečal sem tako veliko miško, ti pravim, največjo miško na svetu! Ko me je zagledala, se je kar v luknjo skrila.» Zakaj pa so bili junaki miška, mucka, pes in deček, če ne za to, da so se hvallili. Nikolaj Fol

Živahna mala Tonika po vrtu poskakuje, cvetove ravnovrstnih rož pazljivo ogleduje. In ko v kosati rdeči cvet oči odprla Tonika, zakličle vsa navdušena: «Najlepša si —»

(Folnik) MANICA

AVSTRIJSKA MLADINA PRED ODLOČITVJO

Armada, da ali ne?

Ko so štirje zunanji ministri podpisali 13. maja na Dunaju državno pogodbo in s tem dali po desetih letih okupacije Avstriji tako dolgo zaželeno svobodo je nastopilo tudi trenutno najbolj pereče vprašanje nove avstrijske armade.

Razprave o tem vprašanju so se zato tembolj razgibale in je prišlo do ostrih naspotij in zelenih diskusij, v katerih ne varčujejo z izrazi. Razni časopisi, so organizirali ankete, v katerih povedo bralci svoja mnenja. In ta so presneto različna.

4-MESEČNA VOJASKA OBVEZNOST

Seveda pri vsem niso ostale nezainteresirane mladinske organizacije. Kako naj bi tudi, saj je to vprašanje, ki se tiče prvenstveno mladine. Novi zakon o armadi bo prizadel predvsem njih, se pravi tiste, ki bodo med prvimi oblekli novo vojaško suktnjo.

Prva mladinska organizacija, ki je reagirala na to vprašanje je bila Socialistična mladina. Njeno vodstvo

je predložilo poseben program iz 12 točk. Socialistična mladina šteje kakih 25.000 mladincev in je organizirano okoli Socialistične stranke, vendar včasih nastopa precej samostojno in celo v nasprotju s stranko estariha. Tako tudi njihov sedanj predlog ni nalezal na navdušenje s v krogih Socialistične stranke. Po tem programu bi naj uvedli le štirimesečno vojaško obveznost. Ta predlog razlagajo socialistični mladinci s tem, da tudi v času vojne le malo ljudi dlje urijo vojake, preden jih pošljejo na fronto. Njihov predlog je nalezal na resne prigovore in ostre kritike v nekaterih političnih krogih in tudi v večini tiska. Ti zatrjujejo, da je mladinska organizacija bila pri svojih sklepih preveč lahkomišelnna in da ni več do lastnih koristi kot do koristi domovine in njene obrambe. Prav tako trdijo, da so prav vojaki s pomankljivo izurjenostjo pretrpeli v vsaki vojni najhujše izgube in da zato argumenti socialistične mladine na fronto Socialistični program predvideva tudi prepoved predvojske izobrazbe, za vojake samo 48-urni delovni čas, podrejeni pa naj bi se imeli pravico pritoževati katerikoli nadrejeni enemu in drugemu tisku. Vojakom naj bi tudi zagotovili eneskaljen nočni mir. Na ta račun so se že pojavile številne karikature v raznih časopisih, ki kažejo strašno s prihodnje mladine na fronto. To bi naj bilo po vzorcu Vzhodne Nemčije! Vsak poskus vpostavitve armade imenujejo fašizem. Po vsej Avstriji, zlasti v sovjetski coni lahko vidite rdeče lepake, na katerih KPA poziva ljudi, da se ne vključijo v vojsko. Glasovanje o vprašanju armade. Seveda pa ta poziv nima večjega uspeha, ker imata v državi večino dve stranki: Ljudska in socialistična. Obe pa se zavzemata za vpostavitve redne vojske. Čeprav tudi med njima ni popolnih soglasij v raznih podrobnostih načina organizacije in delovanja nove armade.

VOJSKA JE «FASIZEM

Mladina v okrilju komunistične partije Avstrije je zavzela isto stališče kot stranka sama. Odločno je namreč proti vsaki armadi in zavzema za ljudsko milico kot edini organ za obrambo države. To bi naj bilo po vzorcu Vzhodne Nemčije! Vsak poskus vpostavitve armade imenujejo fašizem. Po vsej Avstriji, zlasti v sovjetski coni lahko vidite rdeče lepake, na katerih KPA poziva ljudi, da se ne vključijo v vojsko. Glasovanje o vprašanju armade. Seveda pa ta poziv nima večjega uspeha, ker imata v državi večino dve stranki: Ljudska in socialistična. Obe pa se zavzemata za vpostavitve redne vojske. Čeprav tudi med njima ni popolnih soglasij v raznih podrobnostih načina organizacije in delovanja nove armade.

«VPRAŠANJE VERE IN VESTI» Ostala mladina, ki ni zajeta v prej omenjenih mladinskih organizacijah, je v celicjanu v razne verske mladinske zveze. Najpogostejša med njimi je Katoliška mladina. Ta združuje v svojih pristojnostih 30.000 mladincev. Tudi ti so izdali svoj program in lastne predloge za vpostavitve redne vojske. Predvsem opozarjajo pred-prenaglo proglasitvijski zakona o vojaški obveznosti Rok služnja prepuščajo v dolocili vpostavitve armade kot neobjavljeno in se izrekla za enajetno enoletni rok. Nasprotje tudi nekaterim predlogom, naj bi čine in funkcije v vojski podelili po pripadnosti raznim političnim strankam. Zato pa se zavzema, naj bi prepustili vsakemu posameznemu vojaškemu obvezniku, da si do 26. leta starosti sam izbere najprimernejši čas za odsluženje roka.

Vse te reakcije, predlogi in programi kažejo, da se je vsa avstrijska mladina globoko zainteresirala na tem slobodnem problemu, ki bo v prihodnje jabolku neodvisnost države. Zakon o armadi bo prav gotovo med najpomembnejšimi ukrepi navedne neodvisne Avstrije in je zato tudi posebej zanimljivo, da se vse mladinske organizacije izredno močno zanimajo zanj.

Mi k vsemu temu ne bi hoteli dati lastnega komentarja, saj je to stvar Avstrije same in njenega prebivalstva. Zato bi bilo le, da bi naš severni sosed našel tako rešitev, ki mu najbolj ustreza, hkrati pa tudi odgovarja potrebam krepitve miru in ureditvi dejavnega sožitja v svetu.

Sop belih grozdicev na grmu visi, nam služi v zdravilo in lepo diši. Na vrhu, ob mejah krepke poletje, prav ljubko pozdravlja bežovo nas —

(SAY)

MOTIV IZ VROCIH DNI (Foto Bubbnič)

IMPEXPORT TRST, UL. C. BATTISTI 23-1 Tel. 44-208. Teleg. IMPEXPORT-TRISTE UVAŽA: Vsa kovrstni les, drva sa kurjato, gradbeni material IZVAŽA: tekstil, kolonije, no blago in ne, nevrstno stro...

ARHON No. precizna carska u Nemirka iz berilije, Pero Nivare, 17 rubinov, Zaščiten p udercem timagnetni, Jeklen okro Izredna prodajna cena 5.500

LA GLESSIDRA Zaloge ur: Longer, Lanco, Moeris, Lemania, Via C. Battisti, 14 - Tel. 90-139

ALFREDO MELILLI Ulica Antonio Caccia 3 - tel. 96-032 (na vogalu Trga Stare mitnice) TRGOVINA TRST DELAVI telefon 90-139

CENE ZMERNE Proizvodi za masazo «UNTO DEL MAGO» - M...

MOTOM 48 CC DELFINO 160 CCM Cudoviti torček, pelje, prodaja roke do secev, ne in motorje, popravitve, Zastopstvo Moschioni Trst Ul. Valerij in Ul. XXX tel. 90-139 Postaja za usluge v Nabrežini: FRANC SIBELI ZNIŽANE CENE

Ribarič Ivan IMPORT • EXPORT VSEH VRST LESA IN TRDIH GORV TRST - ULICA F. CRISPI 14 - TEL. 90-139 ULICA DELLE MILIZIE 19 - TEL. 90-139

POŽAR ARTEMIO TOVORNI PREVOZI TRST - UL. ... Telefon ... v vse ... tudi v inozem ... Naročniki! KUPUJTE pri TVRDKA ki oglašajo v našem listu!

Naši kraji in ljudje

Nismo še zmerili svojih sil

Iz dosedanjih izjavljanj o brgu naše mladine s svoje crde in njenem odnosu do nje (glej članka od 3. in 10. l. m.) moremo posneti naslednje: Socialne razmere zenejo naš naraščaj zdoma, kjer ne dobi pogojev za svoj obstoj in napredek. Ustrezna vzgoja in strokovna izobrazba bi mogli to usaj delo ublažiti, se pravi zbiti one spece zlate (ljubezni, smisel, zadostnost itd.), ki jih sedanja stvarnost ne z kalu mori, a zaroma z do slednim usposabljanjem pro žiti mladini trdno možnost za donosno izkoriščanje razpoložljive zemlje. To pa ni ostala naša skrivna želja, se dotlej, dokler bomo Slovenija na svoji zemlji slo neni za nezazeleno tuje in neupoštevano manjšino, ne vredno pomoči kot jo po svojem gospodarsko-socialnem pomenu zaslužimo.

Ze dolgo časa so odnosi oblasti nasproti naši vasi nadehovski ali takšni kot jih je bila nekatera liberalna in jih postrežno nadajeta vasi fasisitna Italija. Kljub vsemu gospodarstvom in moralnim sunkom in svojemu podrejenemu položaju je naša vasa s skrajnimi napori in čeprav gospodarsko na robu propada le vzdržala. Ali ni to dovolj zgorevni dokaz o njeni izredno močni življenjski sili? A danes se že spet nahajamo v takih političnih odvah, da se moramo uprizariti, če bo naša vasa tudi sedaj in nazaj, to vprašanje je povsem umestno, ker se naš novi položaj razlikuje od onega pod fasisizmom le po svoji obliki, rektji bi le po svoji dlaki, ne pa po svoji naravi. Zaradi tega nam je toliko bolj nezoren.

Ali mu bomo kos in kako? Nas človek je izredno prežen, iznajdljiv, sprejemljiv, prilagodljiv in zato sposoben za usako delo. Če se nečesa loti, to vztrajno nadajuje in izvede. In s kakšno čudovito vpeno dela in to tehnično spopolnjuje! Naš človek je človek o njih mladi, da so le drzna sanja tega ali onega, se neperjetno naplo urešitvi. Razni tega ima on razvit čut delovnega poštenja, dolžnosti in odgovornosti.

Ze dolgo časa so odnosi oblasti nasproti naši vasi nadehovski ali takšni kot jih je bila nekatera liberalna in jih postrežno nadajeta vasi fasisitna Italija. Kljub vsemu gospodarstvom in moralnim sunkom in svojemu podrejenemu položaju je naša vasa s skrajnimi napori in čeprav gospodarsko na robu propada le vzdržala. Ali ni to dovolj zgorevni dokaz o njeni izredno močni življenjski sili? A danes se že spet nahajamo v takih političnih odvah, da se moramo uprizariti, če bo naša vasa tudi sedaj in nazaj, to vprašanje je povsem umestno, ker se naš novi položaj razlikuje od onega pod fasisizmom le po svoji obliki, rektji bi le po svoji dlaki, ne pa po svoji naravi. Zaradi tega nam je toliko bolj nezoren.

Ze dolgo časa so odnosi oblasti nasproti naši vasi nadehovski ali takšni kot jih je bila nekatera liberalna in jih postrežno nadajeta vasi fasisitna Italija. Kljub vsemu gospodarstvom in moralnim sunkom in svojemu podrejenemu položaju je naša vasa s skrajnimi napori in čeprav gospodarsko na robu propada le vzdržala. Ali ni to dovolj zgorevni dokaz o njeni izredno močni življenjski sili? A danes se že spet nahajamo v takih političnih odvah, da se moramo uprizariti, če bo naša vasa tudi sedaj in nazaj, to vprašanje je povsem umestno, ker se naš novi položaj razlikuje od onega pod fasisizmom le po svoji obliki, rektji bi le po svoji dlaki, ne pa po svoji naravi. Zaradi tega nam je toliko bolj nezoren.

Ze dolgo časa so odnosi oblasti nasproti naši vasi nadehovski ali takšni kot jih je bila nekatera liberalna in jih postrežno nadajeta vasi fasisitna Italija. Kljub vsemu gospodarstvom in moralnim sunkom in svojemu podrejenemu položaju je naša vasa s skrajnimi napori in čeprav gospodarsko na robu propada le vzdržala. Ali ni to dovolj zgorevni dokaz o njeni izredno močni življenjski sili? A danes se že spet nahajamo v takih političnih odvah, da se moramo uprizariti, če bo naša vasa tudi sedaj in nazaj, to vprašanje je povsem umestno, ker se naš novi položaj razlikuje od onega pod fasisizmom le po svoji obliki, rektji bi le po svoji dlaki, ne pa po svoji naravi. Zaradi tega nam je toliko bolj nezoren.

IZREDEN PRIDELEK PADOVANSKEGA KMETIJA

Nova vrsta žita

Lorov klas ima 120 žitnih zrn, ki so enkrat večja kot zrna običajnega žita. Ogromno povečan hektarski donos

Padovanski kmet Antonio Loro iz vasi Ca Morosini se letos pridelal na svoji njivi, ki jo ima v najemu od nekega veleposelnika, posebno vrste žito, katerega značilnosti lahko v bližnji bodočnosti privedejo do revolucionarnih sprememb v italijanskem in morda celo v svetovnem pridelstvu. Klase nove vrste žita ima 120 zrn, ki so dvakrat debelejša od normalnih žitnih zrn, ki jih sedaj pridelujejo v Italiji, pridelki pa znaša na obdelani hektar povprečno 60 stotov, medtem ko znaša sedaj na hektar povprečno 40 stotov in v najboljših predelih Italije v Polesinah in okrog Ferrare v najboljših in izrednih primerih komaj 40 stotov na ha.

Seveda je nova vrsta žita vzbudila veliko zanimanje med agronomi, ki skušajo sedaj dognati odkod ta nova vrsta žita. Večina njih je mnenja, da gre za izredno uspešno križanje. Nekateri menijo, da je Lorovo žito uspešna kombinacija žita «Pastore» z neko vrsto ječmena. Drugi pa zopet dajejo veljavo tezi, da izvira Lorovo žito iz semen znanega ruskega žita, ki je v zadnjih letih krožilo — Polesinah, kamor je prišlo v obliki posiljke za poplavljanje. Po mišljenju tega naj bi Lorovo žito bila križanica ruskega in italijanskega žita. Lorov klas sicer nima značilnosti ruskega žita, ki je posledica apliranja Micurinovih metod, skupno pa jima je debelina zrna.

V ostalem pa je Lorova zgodba o nastanku tega novega žita kaj preprosta. Poleta 1951. leta je — tako trdi nek — obiskal neke sodnike pri Bologni. Med sprehodom med polji je nenadoma zapazil klas izredne velikosti, ki se je razlikoval od ostalih. Odrčal ga, in ga nesel domov. Naslednje leto je posejal na kvadratnem metru v svojem vrhu 120 zrn tega izrednega klasa.

ZLATA POROKA

V družbi svojih prijateljev obhajala 13. l. m. p. 20. letnico zlate poroke Ivan in Ana Doles, roj. Jeršan. Bila sta zvezski zaveznica Slovenca. Med oslobodilno borbo sta sta darovala tudi sina in nevesto. Sina so ubili domobranci, nevesta pa je umrla v koncentracijskem taborišču v Auschwitzu. Jubilejno sta zvesta čitatelja našega žilja. Želimo jima še mnogo let srečnega in zadovoljnega skupnega življenja.

KRESIJA

Od kod naše ime

Če ste slučajno pozabili na našo naselbino, vam jo se enkrat predstavimo kot zaselek Saleza, ki se po načinu življenja, po dnevnih skrbih in brigah nič ne razlikuje od drugih naših kraških bivalj. Mogoče je bilo kako drugače v preteklosti, ko je naša cesta proti Proseku in Trstu služila kraškim voznikom in mlekaricam. Nekateri trdijo, da je naše naselje dobilo to pristoje slovensko ime po kresu. Ne bo drzilo, Kresija je bil okoliški urad, ki je po naredbah cesarice Marije Terezije (vladala od 1740-1780) nadsvojval graščinsko, gosposko, torej v našem primeru fevdno, gosposko, ki je imela tudi svoja posestva. Nedvomno je bil takšen urad pri nas in obdobje to ime našega naselja.

Citali smo o enoslovnih gosposkah, ki so se bile pojavile med Cerovljani in Lavinjani. Tudi v našem kraju imamo in povzročajo veliko škodo grobovni. Stari ljudje pravijo, da tega mrčesa ni bilo pri nas še nikoli. Ne vem.

PRAPROT

Puške v jami

V bližini naše vasi je več pejev (votlin), ki so nam v času obeh vojn dobro služile kot zaščitna streha. Sodimo, da so prav tako dobro služile praprotu iz sveže zavrine — pet deset in moške celo več tisoč let nazaj. V eno od teh, ki leži pod vasio ob poti proti apnenici, vozijo najdene granate in jih tam razstreljujejo. Baje so nedavno iz te jame izvlekle več kosov puške iz prve svetovne vojne.

DEVIN

Malo turistov

Druga leta je bila ob tem času ob naši mali mnogobojni zvo kot letos, ko imajo juljski dnevi septembrsko lice. Če se ne upajo k nam tisti Tr-

kakine vrste so, a nekdo jih je kar imenoval «grobok». Kje je oblast, da bi nam o tem središču povedala kaj več? To vsem povzročena škoda je velika, a je nevarno, da se ogoljeni grobovi grmi posušijo.

čadani, ker ni zanesljivega vremena, kako naj tvega po iznozemci? Vendar pa nas obseče kakšna skupina Avstrijev, Svicarjev in drugih. Če se ne bo vremenoma izboljšalo, bomo tudi od te strani gospodarsko prizadeti, predvsem pa bodo to občutili gostilničarji in to posebno oni na obali.

Nam bi bilo zelo ustrežno, če bi bila pri nas kakšna kulturna prireditelja. Naša mladina je žal še daleč od tega, da bi bila tega zmožna. Kje je krivda? O tem bi se dalo mnogo govoriti. Prvi in glavni vzlog je v tem, ker nimamo to nalogo z velikim idealizmom vršiti domače učiteljstvo, danes nekdanjega idealizma ni več. Dela se samo za plačilo. Zato je vsaka prosveta zdrnila tako nizko. Kaj bi rekli pokojni Volarič, Ples, Peškar in drugi, če bi videli to naše prosvetno birokratstvo? Če smo torej sami tako siromašni, ali bi nam ne mogli pomagati drugi?

Zgodnja košnja - dobra krma

Glavna krma za našo živino je seno. Zato moramo skrbeti, da pridelamo kar največ dobrega sena. Vrednost sena je lahko zelo različna. Dobro in ob pravem času pokoseno seno ima akrobno vrednost do 36, medtem ko škrobna vrednost slabega, pozno pokosnega sena znaša le 18-20.

Mlada trava je nežna, ima tanka in nežna stebelca ter rahle liste. Ker je mlada trava v rasti, vsebuje precej beljakovin. Ko pa rastlina prehaja v zrelost, postaja stebelno trdo in v rastlini je več surovih vlaken, ki jim pravimo celuloza, levosina ali vlaknina. V zrelih rastlinah je malo beljakovin. Beljakovine pa so poglaviti del vsakega krmila, zato jih moramo prizadevati, da jih v senu pridelamo kar največ.

Beljakovine so najpomembnejši in v vsakem krmilu tudi najdražji sestavni del krmila. Nujno potrebne so za rast živine in za mleko. Najcenejše so beljakovine v mladi, sveži travi in v senu, ki je bilo pravočasno pokoseno. Surova krma je tem bolj prebavljiva, čim manj vlaknine vsebuje. Največ vlaknine ima slama, zato je slabo prebavljiva in ima majhno krmilno vrednost. Pozno pokoseno seno je po krmilni vrednosti približno enako slami. Zgodaj pokoseno seno pa je lahko prebavljivo, ima veliko hranilno vrednost in je zato primerno tudi za mlado živino. Kilogram pravočasno pokosene sena ima enako vrednost kakor dva kilograma pozno pokosene, pridelka (po količini) je zaradi pozne košnje le največ za 25 odst. vsaj.

Mnogi naši kmetovalci kosijo prepozno. Predvsem si želijo pridelati kar največ krme, ker ne vedo, da ima seno, pokoseno sena približno polovico manjšo hranilno vrednost. Količina sena je namreč vidna, kakovost pa seveda ne.

Ali naj kosimo trikrat do štirikrat ali enkrat do dvakrat na leto? Če kosimo večkrat, dobimo manj sena, vendar krmo velike hranilne vrednosti. Če pa kosimo le enkrat do dvakrat, dobimo več krme, vendar slabšo. S poskusi v Svici so dokazali naslednje: na travniku so pri dvakratni košnji pridelali 7700 kg sena, ki je vsebovalo 6300 kg surovih beljakovin, 2220 kg škrobnih snovi in 2450 kg vlaknine. Pri trikratni košnji na istem travniku pa so pridelali 6700 kg sena, ki je vsebovalo 6800 kg beljakovin, 2500 kg škrobnih snovi in 1800 kg

vlaknine. Tudi skupna škrobna vrednost sena pri trikratni košnji je bila večja. Pri štirikratni košnji pa so pridelali precej manj sena, ki je vsebovalo tudi manj hranilnih snovi kakor seno iz trikratne košnje. Potemtakem pridelamo pri trikratni košnji največ hranilnih snovi, čeprav je sena v skupni teži manj. Za živinorejo je pa najpomembnejše, da dobi več kilogramov sena.

Kako bo živela Kitajska?

Ogledimo si, kako je po nekaterih (sicer nepopolnih in morda nekoliko enostranskih) podatkih z največjo kmetijsko državo na svetu in tudi največjo državo po številu prebivalstva. Popolnoma zgrešeno je, kdor neke opaziti, da je na svetu Kitajska, ki šteje približno četrtino prebivalstva na svetu. Tudi na Kitajskem deajo zdaj velike poskuse v kmetijstvu. Ali so se kaj naučili iz izkušenj v drugih državah, zlasti v sosedni Sovjetski zvezi? In kaj se lahko svet nauči od njih? Na vsa ta vprašanja seveda ne bomo mogli odgovoriti zadovoljivo.

Kitajska šteje dosti več kot milijarde prebivalcev, si v veliki prebivalstva, se je iz leta v leto naraščala. Ta velika država ima okrog 107 milijonov na orne zemlje. Sprva velike gostote prebivalstva posvečajo ureditvi ter napredku socialističnega kmetijstva veliko pozornost. Za kmetijstvo je odgovoren Tangčeh, eden najstarejših sodelavcev Maočungta. Bil je za družbeno preoblikovanje republikanskega finančnega ministrstva, zdaj pa je podpredsednik državne planske komisije. Iščel je iz skromne kmečke družine — kakršnih je na Kitajskem na milijone. Zato dobro pozna življenje preprostega kmetijskega človeka. Nedavno je v daljši razpravi obdelal kitajsko kmetijsko politiko prehodne dobe.

Ko je bila oktobra 1949 razglašena ljudska republika, je bilo končalo prvo obdobje revolucije. Začetni so smernice državne politike za prehodno dobo. Dolocili so, da je treba postopoma doseči socialistično industrializacijo države in hkrati se morajo po socialističnih načelih preurediti kmetijstvo, obrt in trgovina. Izpolniti je treba petletni gospodarski načrt, glavno nalogo, da se napredujejo industrija. Socialistična industrializacija bi naj postala temelj vsakega gospodarstva. V zvezi s tem bi morali kmetijstvo dati industriji več surovini

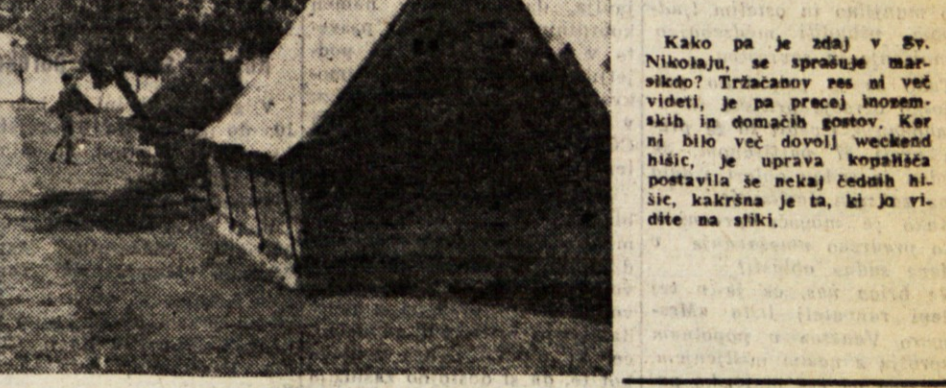
Po Koprskem

Na česti Senožce-Koper je zdaj zelo živahno. Avtomobil, avtobus, domači in inozemski turisti hitijo k morju na počitnice; buldozerji, traktorji, valjarji in delavci gradijo novo cesto, ki bo vezala Slovenijo z morjem in bo v poos tem krajem. Na sliki se za vidi lipo spjelane serpentine pod Crnim kalom, ki pa so se v delu.

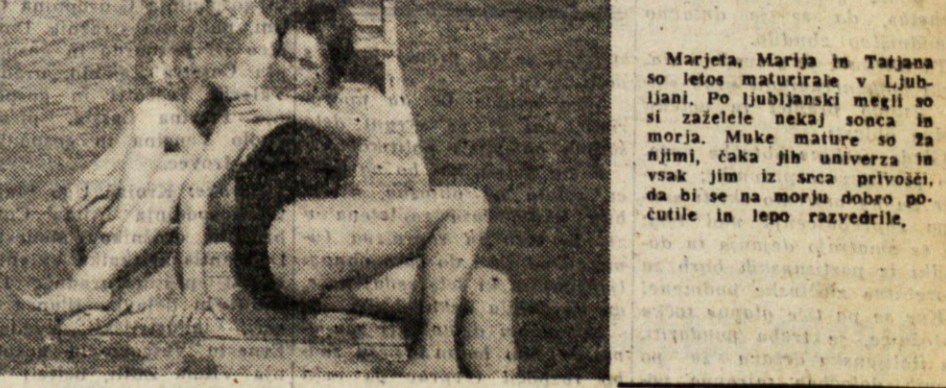
S križčica, kjer se odcepi od stare ceste, ki pelje v Buzet, nova cesta na Riza-vo in Koper, zagleda potnik razsežne nove vinograde. Kdor je bil pred nekaj leti, ne more verjeti svojim očem, saj so bili ti prvi traktarji se goli in pustji, zdaj pa jih pokriva 55 ha mladega vinograda in 8 ha sadovnjaka kmetijske zadruge, Crni kal.

Kako pa je zdaj v Sv. Nikolaju, se sprašuje marsikdo? Tržičanov res ni več videti, je pa precej inozemskih in domačih gostov. Ker ni bilo več dovolj večernih hišic, je uprava kopskega postavila še nekaj tednih hišic, kakršna je ta, ki jo vidite na sliki.

V kopskehi samem, največ pa v neposredni bližini, je zdaj vse polno labornov iz Slovenije, dijakov in delavcev, ki so si zbrali la la pl kraj naše zemlje za svoje počitnice.

Marijeta, Marija in Tajana so letos maturirale v Ljubljani. Po ljubljanski megli so si začele nekaj senca in morja. Muke mature so za njimi, kaj jih univerza in vsak jim iz srca privošču, da bi se na morju dobro počutili in lepo razvedrili.

V Portorožu so vsi hoteli zasedeni in sobe oddane za celo sezono. Mnogo je inozemskih turistov iz Avstrije, Holandije, Francije in Švedske. Partogor je že znano turistično letovišče, ki tudi vso ugodnost ni razvedrilo.

Od kod sta pa ta dva mlada turista? Kdo pa v? Saj ni važno! Prisa sta pac na svoj račun. Voda in pesek, to je veselje! Po zretu starih sta se tudi naša dva cilbana vlegla na sonce in se posila s peskom, da si zdravita reumatizma.

NABREŽINA

Trava na postaji

Na naši železniški postaji se še prav nič ne pozna, da bi se bil železniški promet med Italijo in Jugoslavijo po gospodarskih sporazumih kaj zviljal. Tudi o tem ima naš javni svet svoje mnenje, češ da se mora gospodarstvo podpreti političnim računom, ki da se niso prilagodili dobri volji po prijateljskem sosedstvu, sodelovanju, zdravem sožitju in novi stvarnosti v svetovnem merilu, ki jo nujno zahteva zgodovinski razvoj. Prav zaradi tega, torej po sili zgodovinske zahteve, se bodo trmaste glave — kakršnih je žal še mnogo med tržakimi Italijani — morale ukloniti in se sprizniti z resnico, da je svet dovolj prostoren in bogat ne samo za otroke rimske volkulje, ampak tudi za potomce Martina Krpana in za vse druge. Takrat ne bo trave na naši postaji.

Naša apnenca je že dobila svojo električno napeljavno, in sicer od šempoljskega voda v dolžini okrog enega km. Od vodovoda iz gornjeje Praprota pa naj bodo napeljavni vodovodi. Kaže torej, da namerava svoj obrat povečati oziroma modernizirati.

Delo pri 4-stanovanjski delavski hiši, ki jo na račun C. A. P. tida gradbeno podjetje Bellini ob prvi delavski hiši, naglo napreduje. Ne vem pa, komu bo namenjena. Domačih brezdomcev je dovolj. Neka domačinka, ki je zaposlena nekje onkraj Italije, je jugoslovanske državnice, ima tukaj pri svoji mami, poličija pa moče dovoliti bivanja. Najbrž je politično osumljen, oziroma nevaran. Oj, kakšnih modrih ukrepov smo deležni po londonskem sporazumu!

GORISKI IN BENESKI DNEVNIK

ŠPORTNI DNEVNIK

Ob robu preiskave

Se vedno so določeni častniki, ki kot v zasneženosti italijanske vlade od čl. 3. priloge II. memorandumu o sporazumu kar naprej kot po starem razpisujejo narodnostno mirnino, skušajo ustvarjati slovensko ljudstvo, vzgajati strasti, jezo, občutke, ki bi se zaradi časa samega morali biti pokopani.

Taki listi niso omilili ostrina svojega izvirnega dogovora, niti po londonskih dogovorih. Vemo dobro, da v Italiji velja svoboda tiska, toda nepravilno se spravlja, tako da se v zadnjih dneh dnevniki in tiskane pristanke imajo od nedolžnih krivov v deseti. Končno bodo namreč morali odpreti krivko dvojnemu in preveziti polno odgovornost.

Kadar se ne soglašajo z določeni skrajnimi stališči, ki so nevarna, ni le pravica, ampak dolžnost, da se javno obdoli njih neodgovornost. Psihološka in politična napaka je nadaljevanje klasičnega dogovora v duhu slabega in škodljivega makavelizma; taka igra ni le lahka in tudi ne traja dolgo.

Ostrijni zdaj take taktike se opazi v časopisni gonji, ki se je vnela že pred časom glede dejanj, ki naj bi jih bilo zakrivilo 57 partizanov iz Beneske Slovenije v vojnem času.

Nagibi, ki vodijo povzročitelje te gonje, so očiti; oblati, vso partizansko gibanje, zastopati odnose med slovensko manjšino in ostalim ljudstvom, vzbuditi medsebojno sumničnjenja in sovraštvo.

Tako se je pripravilo psihološko ozračje pritiska in ustrahovanja, izvedli so se procesi proti 57 partizanov, se preden je sodna oblast izdala ukaz za njih zaslišanje.

Kako je mogoče prenašati tako predržno vmešavanje v zadeve sodne oblasti? Ne briga nas, če je v tej zadevi ranjena lista «Messaggero Veneto» v popolnem nasprotju z našim mišljenjem.

Presega pa vse meje, ko pozablja, da so borci v zavezniki šteli vojni — vedna vojska ali partizani — zmagovali in strli dose ostudni diktaturi, in ko pozablja, da nimajo fašisti nobene pravne podlage, da se postavljajo kot sodniki!

Zgodovinsko dejstvo je zmaga odprtnega gibanja in ustanovitve demokratične republike na razvalinah fašizma; to si mora «Messaggero Veneto» zabiti v glavo!

Nekaj je torej jasno; proces proti 57 je zrastle v strupenem ozračju sovraštva, ki so ga od časa do časa obnavljali z namišljenimi zgodovinskimi dejstvi, s slabimi podkicami, prepričani, strupenimi izpadi, itd.; je tudi časovno napredno zrastle, kajti taka ogromna razprava ali imitativna temelje in v tem primeru ne razumemo, da so ga začeli šele po tolikih letih, ali pa nima trdnih osnov in tedaj se lahko s pomočjo datumov sklepa, da je bilo treba podle gonje «Messaggero Veneta», da se je državo pravičnostno zbudilo.

Ta dnevniki se s svojimi slabimi nameni naredili prav slabo uslugu pravici in ugledu sodne oblasti.

Glede vsebine obtožbe navede pa ne moremo skriti svojega zaprepačenja nad tem, da se smatrajo dejanja nad tem, da je partizanski boj za neodvisnost zločin, podoben neobitne zločinu podnebeli.

Kar se pa tiče glavne točke obtožbe, je treba poudariti, da italijanska država za po jasnih določbah mirne pogodbe same ne sme pravičnati delovanja, ki je v logični zvezi z borbo. Cesar si ne moremo razložiti s pravnega

PRED VOLITVAMI NOTRANJE KOMISIJE V CRDA

Koordinacijski odbor komisij poudarja nujnost enotnosti delavstva

Delegati delavcev so se prav posebno obsodili neupravičeno suspenzijo 1.400 delavcev - Skodljiva propaganda UIL

V zvezi s krizo v trziških Zdrženih jadranskih ladjedelnicah je koordinacijski odbor notranjih komisij za gorisko pokrajino izdal poročilo, v katerem pravi, da se je na poziv notranjih komisij sestala na izredni seji 12. t. m. Na seji so bili prisotni delegati delavcev vseh treh ladjedelniških odsekov, in sicer ladjedelnic, oddelka za gradnjo železniških vagonov ter elektromehaničnega oddelka. Delegati so pokrajinskemu koordinacijskemu odboru natančno razložili stanje, ki je zadnje čase nastalo v ladjedelnicah; s številkami so dokazali, v kako protivojivo je zašlo ravnanje vseh CRDA, ki je kljub dosežanim 240.000 tonam že naravnega ladjedlva začelo odpuščati nad 1.400 delavcev, kar je še bolj znižalo nizko življenjsko raven.

Odbor je z zanimanjem poslušal utemeljene izjave delegatov vseh treh notranjih komisij ter jim obljubil vso pomoč.

Medtem ko pozdravlja vse tako hudo prizadete delavce CRDA, pa obvešča, da se namerava v najkrajšem času ponovno sestati, da prouči možnost in načine, da bi prizadetim delavcem nudil čim izdatnejšo pomoč.

Ob koncu poročila odbor javlja, da je njegov namen koordinirati ter dati nasvete v borbi delavcev v podjetjih. Sestavljen je na demokratični in paritetni podlagi; v njem so trije predstavniki CGIL, trije predstavniki CISL ter trije predstavniki UIL.

Medtem se vedno bolj približuje volitve notranjih komisij. Delavci vseh treh sindikalnih organizacij bodo na volitvah manifestirali enotno voljo, da se preneha z delodajalskim pritiskom na delavce, ki nimajo druge zahteve kot te, da si dostojno zaslužijo kruh in da jim nihče ne daje na usta nagobnika, da bi jim preprečil izražati njihove ideje, predvsem pa da ne bi smeli poudarjati svojih sindikalnih in demokratičnih pravic.

Delodajalska ofenziva v CRDA v Trzinu je v povojnih letih tokrat dosegla višek z odpuščanjem toliko števila delavcev in to prav v trenutku, ko nobeno povojno leto kot letos ladjedelnica ni imela toliko naročil. Toda delavci, ki so ob raznih priložnostih dokazali svojo medsebojno solidarnost, bodo tudi tokrat ravnateljstvu jasno povedali, da je odpuščanje, še celo pa odpuščanje v takih okoliščinah, zločin, ki predvsem škoduje tako velikemu številu delavskih družin in s tem tudi trziškemu ter pokrajinskemu gospodarstvu, obenem pa sami proizvođači, ker skuša ravnateljstvo na mesta odpuščenih delavcev postaviti nove, ki

stališča, je pa precej jasno s političnega.

Nasa naloga je, da opozorimo naj se ne skruni delo sodnih oblasti s politikoi!

Bomo videli, kaj bo na koncu ostalo od obtožbe, ki je bila toliko časa zapletena v zmedo tožb in sovražstva (u-metno od časa do časa obnovljeno) in ki sele sedaj kaže, da bo dobila nekdo obliko.

Kot dobro delavski zavestno, da se bo balon še pred sodbo razpočil (čeprav ga nekateri umetno napihujejo) in da bo sodna oblast znala vse postaviti v prave meje.

(iz «Maturjasa»)

Paroke: Krojač Ugo Marchi in gospodinja Alma Coren, brigadir oronikov Modestino De Santis in tkalka Valentina Parisi; poštni uradnik Lino Bidut in delavka Bianca Misseri, industrijski izvedenec Ernesto Vecesco in gospodinja Vilma Zulli, učiteljica Virgilio Malni in učiteljica Laura Soranzio, trgovec Luigi Pestelli in gospodinja Maria Odorico.

Rojsiva, smrti in poroke

V goriski občini je bilo od 10. do 16. julija 13 rojstev, 10 primerov smrti, 11 oklicev in 6 porok.

Rojstva: Noris Bettoli, Susanna Bice, Loreddana Biggi, Mariella Maraspin, Mauro Marega, Mariagrazia Tonat, Ana Nikolavici, Mariarosa Pessina, Maria Ruffi, Tullio Velicogna, Annalisa Rossi, Claudio Basalella, Adriana Di Stasio.

Smrti: 81-letna gospodinja Elisabeta Juch, 79-letna gospodinja Katarina Fornazari, por. Makuc, 41-letna delavka Elvira Lutman, 65-letni delavec Carlo Grinovero, 59-letna gospodinja Romilda Gomba, por. Tomadiz, 70-letna gospodinja Ana Vouk, vd. Tripodo, 28-letni sofer Eugenio Spingoglio, 57-letna gospodinja Emilia Pagotto, vd. Del Noce, 69-letni upokojenec Narciso Surian, 78-letni upokojenec Latteo Tendello.

Oklice: sofer Antonio Fabbretti in šivilja Luciana Rjavac, uradnik Arrigo Zotti in gospodinja Ana Bacci, sofer Ivan Gorjan in delavka Liliana Simoniti, Mario Filippucci in tkalka Liliana Zinac, uradnik Carlo Losco in gospodinja Giulia Tagliarini, policijski stražnik Aguiari Mario in gospodinja Maria Rimaldi, mehanik Mario Cianci in tkalka Maria Marangon, zoboteknik Leonello Sautoni in gospodinja Giuseppina Colini, policijski stražnik Domenico Di Bernardo in gospodinja Cosetta Zamolo, uradnik Valerio Vascotti in gospodinja Pierina Lassis, pleškar Paolo Venocina in gospodinja Ana Irovce.

Paroke: Krojač Ugo Marchi in gospodinja Alma Coren, brigadir oronikov Modestino De Santis in tkalka Valentina Parisi; poštni uradnik Lino Bidut in delavka Bianca Misseri, industrijski izvedenec Ernesto Vecesco in gospodinja Vilma Zulli, učiteljica Virgilio Malni in učiteljica Laura Soranzio, trgovec Luigi Pestelli in gospodinja Maria Odorico.

V larek volitve v podgorški predilnici

Po enoletnem delovanju je notranja komisija podgorške predilnice podala ostavko, ker ji je potekel mandat. Sestavljena je na delavce in delavke, v katerih se jim zahvaljuje za zaupanje, ki so ga delavci imeli do notranje komisije v njenem enoletnem delovanju. Odgovornost, budnost ter zavednost delavcev so pripomogle k obrambi notranje komisije, ki je prav zaradi njihove odločnosti lahko opravljala svoje delo v zelo slabih razmerah. Zato je obracun delo, ki ga delavci skupaj z notranjo komisijo polagajo po enoletnem delovanju, zelo aktivno, ker je uveljavila delovanje notranje komisije.

Kljub temu pa je še vedno veliko vprašanih, ki čakajo ugodne rešitve, čeprav je velik del teh vprašanih bil ugodno rešen ter njihova rešitev zagajena z zakoni, delovnimi sporazumi, sindikalnimi pogodbami in z ustavo.

Med temi vprašanih je potrebna odobritev notranje komisije, ki ga je notranja komisija že večkrat predložila ravnateljstvu, vendar ga ni hotelo nikoli odobriti; dalje je treba uveljaviti in postopati delovne pogoje, ki bodo bolj glasoviti in v katerih bi imeli delavci več osebne pravice, kar bi bilo v skladu s prišpevkom, ki ga delavci dajejo za razvoj in proizvodnjo predilnice.

Te upravičene zahteve bodo delavci dosegli le tedaj, ko bodo trdno v vseh akcijah sodelovali z notranjo komisijo.

V zvezi z volitvami notranje komisije je FIOF postavila svoje listo, večeraj pa je sklicala sindikalni sestanek, na katerem so obravnali sindikalna vprašanja tovarne. V terek pa bodo volitve, za katere so predložili dve listi.

Osleparil je starko

Pred dnevi je neznanec prišel k 88-letni Luciji Sansoni, vd. Grande s Travnika 7 v Gorici. Ter se ji predstavil kot posredovalec in ji ponudil nakup nekaterih živil po ugodnih cenah. Po dogovoru je zahteval od nje 40.000 lir ter skupno z njo odšel v Ul. Favotijev štev. 1, kjer naj bi ji izročil blago. Ko sta prišla na kraj, ji je sposredovalec naročil, naj ga počaka pred vhodom stavbe, iz katere jo je ta po drugem izhodu predvino pobrisal. Zaman je žena čakala nekaj časa, da bi ji prinesel plačano blago. Ko se ji je zadeva zdelala sumljiva, je sama prišla poizvedovati o neznanecu ter se tako prepričala, da jo je ogoljufal. Ni ji preostalo drugega, kakor da se je napotila na kvesturo in prijavila zadevo. Po takojšnji preiskavi, ki jo je pričela letiška policija, se je izvedelo, da je goljuf 58-letni Ottavio Zuch iz Ul. Formica štev. 44 v Gorici. Do večeraj pa se policiji še ni posrečilo, da bi prebrisanega goljufa ujela, vendar pa je Zucha prijavila sodnim oblastem.

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna D'Udine, Ulica Rabatta 18 - tel. 21-24; od 8. do 13. ure pa je dezurna lekarna Kuerner, Korzo Italia 4 - tel. 25-76.

KINO

CORSO. 15.00: «Americana», G. Ford.

VERDI. 15.00: «Madame Butterfly», K. Yagisuga in N. Filicuridi.

CENTRALE. 17.00: «Krik gozdarja», J. Payne.

VITTORIA. 15.00: «Timberjacks», v barvah. A. Manjou.

MODERNO. 17.00: «Rešite kralja», v barvah. A. Baxter.

VČERAJ SE JE ZAČEL V ZAGREBU JUGOSLOVANSKI TOUR, Na Reki je zmagal Avstrijec Rauner

Današnja etapa bo dirkače privedla v Koper

REKA, 16. — Danes dopoldne ob 10.30 je bil v Zagrebu start za tradicionalno kolesarsko dirko z mednarodno udeležbo «Po Hrvatski in Sloveniji». Prva etapa je vodila do Reke. Prvi letos so kolesarji vozili po cesti, ki je v celoti asfaltna ali tlakovana, medtem ko je bilo druga leta za prav v tej etapi polno defektov zaradi slabe ceste. Kolesarji so prispeli na Reko za znatno prej, kot se je prvotno računalo.

Startalo je 82 dirkačev z izjemo Koprčana Della Sante, ki mu je zdravnik zabranil startati. Do 60 km so dirkači vozili skupno, potem pa je najprej potegnil Bolgar Krstev, ki sta ga takoj dohitela Avstrijec Mueller in Rauner. Čez prvo vzpetino pri Vrbovskem, kjer je bil postavljen tudi gorški cilj, je vozil najprej Bolgar Krstev, ki sta mu takoj sledila Avstrijec, ki jima je potem celo uspelo prebiti Bolgara, tako da sta čez Splugun, kjer je bil drugi gorški cilj, vozila dva in se v Luksemburžu Bolzan, ki se je v tem pridužil. Čez vrh so vozili v tem redu: Mueller, Bolzan in Rauner. Nekaj kilometrov pred Reko si je Rauner pridobil znatno prednost, ki jo je potem ohranil do cilja.

Od 82 dirkačev sta dva odstopila; eden zaradi tega, ker ga je povzela neka vespa in so ga morali spraviti na Reko v bolnico. To je bil Micič iz moštva Srbije.

Vrstni red na cilju prve etape (Zagreb - Reka, 180 km): 1. Rauner, (Avstrija) 4:30; 2. Bolzan (Luksemburg) 2:35; 3. Muller (Avstr.) 1:24; 4. Varga (Jug. I.) 2:31; 5. Krstev (Bolg.) i. č.; 6. Van Meensel (Belg.) i. č.; 7. Bajc (Jug. II.) 2:34; 8. Wilson (Angl.) i. č.; 9. Jonson (Dan.) 2:38; 10.

TEKMOVANJE ZA DAVISOV POKAL

Italija-Anglija 5:0

Avstralija že vodi proti Mehiki s 3:0

BIRMINGHAM, 16. — Danes so tu odigrali še zadnji dve igri dvojboja med Anglijo in Italijo za Davisov pokal. Najprej je igral Pietrangeli, ki se mu je mladi Anglež Kluge zelo dobro postavil po robu in pokazal je tudi dovolj zrelo igranje. V drugi igri pa je namesto Gardinija nastopil Sirola, ki je zmagal v treh setih.

Italija je torej premagala Anglijo v evropskem polfinalu s 5:0 in jo čaka finalni evropski dvojboj s Čilom all Svedsko.

(Prav danes je neki londonski list javil, da se bo Sirola v ponedeljek poročil z brško Londončanko Coris Anne Phillips, ki ima 21 let. Zdi se, da bo poroka v westminstrskem občinskem uradu. Sirola ima sedaj 27 let.)

Rezultati: Pietrangeli (It.) - Knight (Angl.) 3:6, 4:6, 6:4, 6:3, 6:4.

Sirola (It.) - Becker (Angl.) 10:8, 6:2, 7:5.

CHICAGO, 16. — Z zmago v dvojboju se je Avstralija kvalificirala za drugo kolo v tekmovalju za Davisov pokal; sedaj vodi proti Mehiki s 3:0. Hoad in Hartwig sta v dvojboju premagala Palafoxa in Guerriera s 6:1, 6:2, 6:4.

Rezultati prvega dne: Rosewall (Avstr.) - Palafox (Meh.) 6:3, 7:5, 6:2.

Hoad (Avstr.) - Reyers (Meh.) 6:0, 3:6, 6:3, 6:1.

VI. etapa Maribor - Zagreb (168 km). Tudi ta proga teče v celoti po asfaltu, razen tega pa je tudi precej ravna — razen dveh vzponov. Voznja po njej bo dovolj lahka in ugodna.

VII. etapa Zagreb - Slavonški Brod (190 km), razdeljena na dve in poletaji od Zagreba do Popovca in od Popovca do Slav. Broda. Proga je ravna in vodi po avtocesti proti Beogradu, tako da bodo dirkači lahko vozili z vis. brzino.

VIII. etapa Slavonški Brod - Beograd (205 km). To je najdaljša etapa na vsej dirki, je pa tudi najbolj ravna — razen vzpona do cilja v Beogradu samem. Kakor računajo, bodo dirkači to razdaljo prevozili v šestih urah.

Duke tretji zaporedoma svetovni prvak kategorije 500 ccm

ASSEN, 16. — Danes so bile tukaj motociklistične dirke za veliko nagrado Holandske, ki veljajo tudi za svetovno prvenstvo. Prireditev je imela tudi svoje dramatično točko, ko so napovedali etavkov dirkači kategorije 350 ccm, če jim ne ugodijo pri njihovih zahtevah za povziranje nagrad. Ker so izrekli svojo solidarnost tudi dirkači kat. 125 in drugi organizatorjem, ni kazalo drugega kot pristati na zahtevo. Tekmovalci v kategoriji 250 ccm so vozili 17 krogov (130.970 km) in so prišli na cilj v tem redu:

1. Taveri (Svica) MV 1.04 8:54 povprečno 122.076 km/h; 2. Lomas (VB) Guzzi 1.133674; 3. Masetti (It.) MV 4. Mueller (Nem.) NSU; 4. Lorenzetti (It.) Guzzi i. č.

Kategorija 350 ccm (20 krogov, 154.090 km): 1. Kavanagh (Avstral.) Guzzi 1.133672 povprečno 125.615 km/h; 2. Lomas (VB) Guzzi 1.133674; 3. Dale (VB) Guzzi 1.133677; 4. Hohl (Nem.) DKW 1.133676.

Kategorija 125 ccm (14 krogov, 107.860 km): 1. Ubbiali (It.) MV 57172, povprečno 112.977 km/h; 2. Venturi (It.) MV 57174; 3. Gri-masi (Avstr.) Mondial; 4. Wembster (VB) MV.

Kategorija 500 ccm (27 krogov, 206.020 km): 1. Geoffrey Duke (VB) Gilera 1.37038, povprečno 128.885 km/h; 2. Armstrong (Irski) Gilera 1.37392; 3. Masetti (It.) MV 1.39092; 4. Veer (Hol.) Gilera.

Duke si je osvojil svetovno prvenstvo v kategoriji 500 ccm. On je prvi motociclist, ki se mu je posrečilo zmagati v tej kategoriji tri leta zaporedoma. Sicer je na sporedu za svetovno prvenstvo še dirka v Monzi, vendar ima Duke toliko prednosti, da ga nihče ne bo mogel dohiteti. Podobno sta že prvaka tudi Lomas (Guzzi) na 350 ccm in Ubbiali (MV) na 125 ccm.

SREDOZEMSKÉ IGRE

Španija-Francia 2:1

Odlučni gol v zadnjih sekundah

BARCELONA, 16. — Danes je bila tukaj otvoritvena svečanost za Sredozemske igre. Potem pa so bile na sporedu že tudi nekatere tekme. Tako je v prvi nogometni tekmi Španija premagala Francijo z 2:1 (1:1). Odlučni gol je padel v zadnjih sekundah.

V hokeju na kotalkah je Italija premagala Egipt s 5:1.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO

Tiska Tržiški zavod ZTT - Trz

Z mednarodne regate na Bledu: start četvercev s krmarjem

KINO V KRIŽU

Danes, 17. t. m. ob 16. uri

Sinovi mušketirjev

CORNEL WILDE, MAUREEN O'HARA

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 17. t. m. ob 18. uri

barvni strastni film:

Bagdadske tancice

Igralci: Victor Mature, Mari Blanchard

V ponedeljek 18. t. m. ob 19.30 pri film:

Jolanda igrali sambo

Kino na Očučinah

predvaja DANES 17. t. m. z začetkom ob 15. uri in v PONEDELJEK 18. t. m. ob 18. uri barvni film:

JOHN WAYNE

GERALDINE PAGE

Hondo

JOHN FARROW

WARNERCOLOR

Kino po želji na odprtem ali pa v zaprtem prostoru.

MILAN AMBROŽIČ

Elektro-inštalacijsko podjetje — Sprejema vsa naročila in popravila za nove instalacije vseh vrst električnih napeljav. Pokličite našo št. tel. 29-322. Ul. Boccaccio 10.

SE PRIPOROČAMO!

AVTOGARAŽA „Roiano“

TRST-ROJAN — UL. MORERI ST. 7 — TEL. 35.605

Pravilno in (Zadnja postaja filobusa št. 5)

Prostori za parkiranje avtomobilov in motornih koles — Odprto tisti ponoci —

Prevoz potnikov z osebnimi avtomobili na vse kraje, tudi v inozemstvo

„Oglasov ne plačuje trgovec, ki oglase naroča in tudi ne kupec, ki pri tem trgovcu kupuje. V resnici plača oglase konkurent, ki sam ne oglaš.“

(Herbert Casson)

Vladimir Bartol: MLADOST PRI SVETEM IVANU (Druga knjiga) TEŽKA JE POT DO UČENOSTI

34. Drugo poglavje: V CIRIL-METODOVI SOLI - UČITELJ ADAMIČ - NOVA KATASTROFA

«Pet kraljarjev sem dal zanjo.»

«Samo? Jaz bi rekel, da je vredna vsaj krono. Tako umno je izdelana in tako lepo. No, naj bo, za sedaj...»

Adamič se je bil medtem ali sam približal s podija učencu in je ta stegnili roko po ščinki, ali pa je učenec stekel proti pultu, da bi dobil vrnjen svoj zaklad.

«Jo pa pospravimo nazaj v predal», je zaključil stavek učitelja.

In razočaranje je bilo pri učencu zato tem hušje in je dečka pogostoma spravilo v jok.

Toda kar se «ščink» tiče, je ostal Adamič vsaj kolikor se spominjam, obe leti, ko sem zahajal v solo na Akvedotu, neizprosen. Ko je tako z razkazovanjem najlepših primerkov in petjem hvale njihovih lepoti dovolj nadražil nekaj učencev, je navadno iznenada menjal ton. Zaloputnil je predal, obraz mu je postal rdeč od ogorčenja in na uboge «ščinke», in njihove ljubitelje in lastnike se je vsula ploha grane in obtožb.

«Od jutra do večera bi najrajši ticali v prahu in ga poržirali, samo da bi poslušali tisti večni civk, civk. To je dobro za počestno muljarjo, ne pa za vsa cirilmetodojarje. Za znanke, za zbiranje znanj, ne rečem nič. V prostem času se lahko ukvarjate z njimi, se pri tem vsaj naučite nekaj zemljepisla. Toda v solo mi jih nikar ne nosite. Kar ne spada k pouku, tega ne smete imeti pod kloppo, pa naj bo magari sama sveta marja.»

Cudim se, da učenci kljub izkušnjam in podobnim prid-

gam nismo izgubili «optimizma», da nam bodo tudi «ščinke» vrnjene. V solo smo jih kajpada še zmerom prinašali, saj sta bila Akvedot in Ljudski vrh dve sijajni igriščni znanje, kjer se je dalo krasno zapraviti kakšno urico ob povratku iz sole. Ob vsakem semestru, prvo in drugo leto mojega solanja na Akvedotu, se je ponavljal isti prizor z vračanjem ali neravnarjem zaplenjenih predmetov. Kolikor se spominjam, ni Adamič, kar se «ščink» tiče, nikoli nobene nikomur vrnil.

13.

Takoj, ko sem prišel v solo na Akvedotu, sem zapadel novi zbirateljski strasti: zbiranju znanj. Mnogi od mojih sošolcev so jih že zbirali in nisem dolgo z zavistjo gledal, kako so jih v odmorih med seboj zamenjavali, jih vrednotili, jih nekateri je prijemali s pinčeta in si jih od vseh strani ogledovali. Če so kje «ledirane» ali če jim manjka kak zobček, Takoj sem se lotil zbiranja tudi sam.

Iz neuporabnega zvezka iz prvega razreda sem izbral popisane liste, preostale pa sem si izbral s svinčnikom in ravnilom v pravokotnike, ki so bili nekaj večji, kot je bila velikost povprečne znanke. Tako sem prišel do prvega albuma. Strast je bila velika, toda sredstva, pripomočki in poznavanje zbirateljske tehnike so bili enaki ničli.

Takoj sem šel na lov za znanjkami. Prva žrtev moje nove strasti so bila mamina pisma. Se danes se čudim, da mi je

kljub skrbi za svojo korespondenco dovolila, da sem ji nevesče potrgal znanke z zalepek (kuvert) in poslednje, če že ne uničil, pa vsaj izmakal.

Pri takih operacijah so trpele posebno razglednice. Teh je mama prejela precej in iz različnih dežel. Zlasti gospodinja Milka Mankoč ji je pošiljala s svojih pogostih potovanj skoraj iz vsakega mesta, vsekakor pa iz vsake nove države, ki jo je obiskala, po kako kartico. Pisala ji je iz vseh nordijskih držav, z Balkana, iz Zahodne Evrope, iz Egipta.

Najprej je mama žrtvovala za tako uporabo pisma in razglednice oseb ki se ji niso zdele pomembne za bodočega literarnega zgodovinarja. Takrat se nisem vedel, da so imeli (takratni) zbiratelji običaj, namakati kose zalepek in razglednice, na katerih je bila znanjka, v vodi, da so se slejne dne same po sebi odušile od papirja. Trgal sem znanjke predvsem v papirja, kar seveda ni preprečilo, da je bila malone sleherni znanjka neuporabna za zbirko. Meni so bile tudi take posevki. Nalepil sem jih v album s kapljivo kleja ali kar z razmočeno moko, kar seveda je itak poskodovano znanjkanam ni ravno visalo vrednosti.

Postopoma je morala mama tudi z dragocenojšo korespondenco na dan. Pisma, vsebina pisem, je ostala sicer nedotaknjena, toda zalepke so bile grodo izmaličene. Mami je bilo ljube, ko sem kmalu nato začel strati znanjke z zalepek; kos teh je sicer manjkal, ostali del zalepke pa je bil vendarle nekako lepši na pogled.

Kmalu sem razgledni niti svoje mreže na več strani, da sem lahko ugodi svoji zbirateljski strasti. Mislim, da je prišla kot prva na vrsto mamina šivilja, nekdanja njena najboljša učenka in sedaj dobra prijateljica, ki je imela za moža Dal-matinca pomorsčaka, ki je veliko momaril po svetu in se svojih ženi od marsikdo verno oglašal s kakim pisemcem ali kartico. Znanjke, ki jih je verni Odisaj uporabljal za svojo korespondenco, so postopoma našle svoje mesto kot nove trofeje v mojem albumu.

Mani sreče sem imel pri sorodnikih. Boris je namreč tudi sam zapadel isti strasti in če me vse ne vara, je pri stricu Grmeku, svojem očetu, opravil podobno opustošenje na zalepkah in razglednicah, kakor sem ga jaz pri svoji mami. Na

mojo srečo je zbiranje znanj prejel opustil kakor jaz in je potem marsikaj od njegovega zaklada priložoma v mojo zbirko. Kmalu mi je prešlo v navado, da sem vsakega znanca in vsako znanjko naše družine prosil za znanjke. Obljub je bilo sicer več kakor izpolnitev, vendar je bilo tudi nekaj. Če sem kdaj dobil kak krajcar za bonbone, pa tudi za tramljav, sem si gotovo zanj kupil v kakki papirnici, kjer so prodajali znanjke, kako zalepko, ki je bila napolnjena z maloverdno šaro najrazličnejših znanj. Za začetnika so bile tudi te dobre dovolj.

Po vzgledu pravih albumov sem si tudi jaz svoj zvezek, ki se je kmalu podvojil in potrojil, razdelil na oddelke za razne države. Teh sem poznal kmalu več, kot je bilo potrebno za solsko znanje. Nehote sem se zanimal za lego in kraj raznih tujih držav in zlasti kolonij. K pravemu zemljepisnemu znanju pa zbiranje znanj ni kdo ve kaj pripomoglo.

Zbiranje znanj je bilo zame pravzaprav nekakšna sezonska strast. Oglasila se je sicer takoj, ko se je začelo novo solsko leto. Toda vrela je v začetku samo potlačno, razodevala se je sicer v živahnem zamenjavanju znanj s sosolci, toda ni me se toliko prevzela, da bi bil doma albumu posvečel kakšne večje paznje in skrbi. V kleščah me je vsega še držalo veselje do metaljev. Vse dokler ni izgini zadnji zimski pedlo z debel drevca na vrhu, na Akvedotu in v sedanjih Ulici Crispin, ob kateri je od bošketa sem se zmerom listi drevedov, to se pravi tja v sredo decembra, sem se za znanjke zanimal bolj iz doslednosti kot iz prave zbirateljske strasti. Ko pa je nastopila kruta zima s svojo ledeno burjo, je ena strast zamenjala drugo. Skatle z metalji so počivale na omari, hodil sem jih sicer skoraj sleherni dan ogledoval, toda moje strastno zanimanje se je obrnilo zdaj k znanjkam.

Ne spominjam se več, od koga sem si pridobil iz zamenjavo za znanjke prvi tiskani mali album. Bil je kajpada za začetnik in ni vseboval niti vseh držav, kam li prostor za kompletne serije. Mislim, da danes takih albumov ne uporabljajo več. Toda jaz sem ga bil vesel, čeprav sem prostor za nekatere države hitro izrpal, tako da sem moral še vedno hraniti celo vrsto znanj in zvezkih, v katerih sem sicer imel dvojnike za zamenjavo.

(Nadaljevanje sledi)